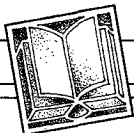

De Saambinder

KERKELIJK WEEKBLAD DER GEREFORMEERDE GEMEENTEN

MEDITATIE

Gode zwijgen

"Doch Aäron zweeg stil".

Lev. 10 : 3b.

De dag was zo mooi begonnen. De tabernakel was ingericht zoals de Heere het bevolen had. De dienaren waren op deze dag voor het eerst bezig in hun ambt. Aäron als hogepriester en zijn zoons als helpers. De goedkeuring des Heeren was tastbaar geweest door de heerlijkheid des Heeren die verschenen was naar Gods eigen belofte (9 : 4 en 6, 23b en 24). De getrouwe Verbondsjehova toonde zichtbaar Zijn gunst temidden van dit slavenvolk, het verkoren volk des Heeren, dat al meer dan een jaar geleden uit Egypte was geleid door Zijn sterke hand. Dit is de dienst der verzoening, waarin de rechtvaardige God wil verklaren, hoe de weg der bekering en der herschepping uitgewerkt wordt. Het heiligdom is de plaats waar God wil spreken en werken.

En toen is dat vreselijke gebeurd. Twee pas in het ambt staande zoons van de hogepriester zijn als door de bliksem getroffen dood neer gevallen. Met hun vuurpannen op weg naar het Heilige. Ze zijn beiden zo onverwacht gedood op de plaats die spreekt van het leven uit God en door God. Het zijn de bloedeigen jongens van deze zwijgende man, die erbij staat in de voorhof. Ineens temidden van hun ambtelijk werk gedood door de toorn Gods, het heilig ongenoegen van de God van Israël. Hij, Die de schuldige geenszins onschuldig houdt, Die spreekt van recht en genade. Met woorden en daden spreekt de Heere, nog.

Maar wat hebben deze pas begin-

nende ambtsdragers dan gedaan, dat er zo'n vreselijke straf direct op volgde? Zonde en dood horen onlosmakelijk bij elkaar, wéét u dat? Zonde als ongehoorzaamheid aan God, als overtreding van Zijn wil. De dood vinden we nog wel erg, maar de oorzaak, onze zonde, óók?

Nadab en Abihu liepen in hun nieuwe priesterkleding te dienen. Ze hadden het druk, want er moest veel gedaan worden. Trots stapten die twee door de voorhof. Ze dienen God zonder indrukken van de majesteit en de heiligheid des HEEREN. Ze dienen voor de mensen zonder beven voor de dienswaardige God. Zichzelf achten ze heel belangrijk in de heilige dingen, harteloos en indrukloos. In dit alles menende Gode een dienst te doen. "We dienen God op ónze manier; we geven uitleg aan Zijn woorden naar ons goeddunk; wij werken het uit op een eigen wijze; wij geven gestalte aan de eredienst zoals het ons uitkomt". Vuur voor het reukwerk halen was allereerst het werk van de hogepriester, het Heilige binnengaan was nog niet voor hen weggelegd. Maar nee hoor, zo nauw komt dat toch niet? "Wij zien dat wat ánders". Ziet u de gebroeders lopen, van plan om zo voor het aangezicht des Heeren te verschijnen. "Dat moet toch kunnen? Het gaat er toch maar om, dat ieder de Heere dient op zijn manier", zo is hun overlegging. Weet u wat eigenwillige godsdienst is? Vraag toch om ontdekkend licht, want we zijn er veel voller van dan we denken. Dat geldt ons al-

len van nature, maar ook Gods kinderen. Ontdekkend licht zal het ons leren!

Het is nog niet zo heel lang geleden, dat ze zo bevoorrecht waren, dat ze samen met oom Mozes, vader Aäron en 70 oudsten Gods bijzondere tegenwoordigheid mochten ervaren, en zelfs in Zijn tegenwoordigheid hebben gegeten en gedronken op de berg Sinaï. En nu mogen ze samen dienen in het ambt; nu lopen ze met het wie-rookvat. Straks zal Nadab zijn vader opvolgen: "Dus zo precies komt het toch niet of ik het vuur nu van het brandofferaltaar haal of mijn vader". Moet het nu trouwens altijd dáár gehaald worden? Dat kan toch ook wel wat anders? Het gaat er maar om dat God gediend wordt. Dat is de hoofdzak. Over bijzaken moet je je niet zo druk maken.

Toen is het vreselijke gebeurd: twee dode lichamen binnen de tabernakel. Daar staat de vader bij. Wat moet er in deze beproefde man omgegaan zijn? Het zijn en blijven tenslotte toch zijn eigen kinderen, die van hem losgescheurd worden, zo ongedacht en onverwacht. Onbeschrijflijk leed treft deze man en vader. Aan zijn jongens is hij hartelijk verbonden. Een zware slag treft deze vader. En dan te mogen zwijgen. Stil wordt er een zware innerlijke strijd gevoerd. Een strijd tussen vlees en Geest. Enerzijds de stem

INHOUD

	pag.
Meditatie: Gode zwijgen	1
Bijbelstudies:	
Paulus in Korinthe (3)	2
De leer tegen het licht (7)	3
De Vluchtheuvel:	
Maatschappelijk werk voor dove en slechthorende mensen	5
De Gereformeerde Gemeenten vroeger (1)	6
Kerknieuws	7
Berichten	8
Predikbeurten	9

DE SAAMBINDER
Kerkelijk weekblad
der Gereformeerde Gemeenten.

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:
ds. A. Moerkerken,
Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263.

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.

Kerkelijk nieuws en berichten aan:

redactie-secretaris: C.G. van Es,
Ronsseweg 527,
2803 ZJ Gouda,
tel. 0182-571292, fax 0182-533928.

Abonnementen, adreswijzigingen,
predikbeurten en beroepingswerk
aan:

De Saambinder - abonnementen,
Postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599.
Postbankno. voor
abonnementsgelden: 64327.

Alle advertenties aan:

Administratie van de Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Frisohof 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718.
Postbankno. 256686.

Correspondentie-adres
Noord-Amerika:

Mr. Clarence Bleeker,
1233 Leffingwell Av, N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

Abonnementsprijs
bij vooruitbetaling:

voor Nederland: f 24,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober
d.m.v. een acceptgiro)

voor het buitenland:

Luchtpost:

Amerika \$ 56,—, Canada \$ 68,—.

Zeepost:

Amerika \$ 49,—, Canada \$ 59,—.

Advertenties f 1,10 per mm.

Familieberichten f 0,85 per mm.

Deze prijzen zijn excl. 17,5% btw.

Advertenties dienen uiterlijk
donderdagmorgen in bezit van de
administratie te zijn.

Faxberichten vrijdag voor 12 uur.

Rouwadvertenties tot uiterlijk
maandagmorgen 12 uur (telefonisch).

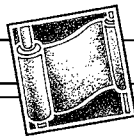
De redactie kan niet aansprakelijk
worden gesteld voor de inhoud van de
advertenties en van de ter recensie
aangeboden boeken.

van vlees en bloed, de bloedsband, anderzijds de stem des Woords, de duidelijk geopenbaarde wil des Heeren. Wee, als de eerste de overhand krijgt en onze mond gaat open... In uren van beproeving en smart, wat kan er dan niet allemaal uitkomen?

Bittere opstand, vijandschap tegen God en Zijn leidingen, verdenken van Zijn weg en werk. Wie zal zich hier boven een ander durven verheffen? Allen hebben we hetzelfde boze hart. In wegen van druk en kruis komt het eruit, als God het niet verhoedt. Nu hier wordt het verhoed door Gods goede hand over Zijn kind en knecht. Zwijgen mag hij, hoezeer het stormt in zijn ziel. Zwijgen mag hij, omdat hij aan Gods zijde mag vallen. De Heere liever dan zijn jongens. Zijn recht liever dan eigen vlees en bloed, Zijn deugden liever dan het leven. Zwijgen mag hij, omdat hij zielsbevindelijk wéét, Wie God is in Zijn dienswaardige deugden en rechten. Die mag hij hartelijk beminnen. Het heilig met God eens zijn: "Uw doen is enkel majesteit, aanbiddelijke heerlijkheid en Uw gerechtigheid oneindig". In gehoorzaamheid mag Aäron zwijgen, omdat in de Heere het onrecht nooit gevonden wordt. Zelfs de uiterlijke tekenen van rouw en smart moet en mag hij nalaten, omdat de Heere dat niet duldt van de enige vertegenwoordiger voor Zijn aangezicht. Niet het minste dat aan de dood herinnert in Zijn heiligdom. Wie zal toch staan in de plaats Uwer heiligheid, zo

schreeuwt het hier vanuit de dienst der schaduwen. Eigenlijk niemand, helemaal niemand dan... Eén Die beloofd is, Wiens schaduwen zichtbaar zijn in het heiligdom van Horeb. De gezegende Bedienaar van het nieuwe verbond, Jezus Christus, op Wie Aäron moet gelijken, mag wijzen. Uit Wie Aäron bediend wordt in zijn stil-zijn onder Gods slaande hand. Die volmaakt Rechtvaardige, de volkomen gehoorzame Knecht des Vaders, de Hoge priester van het betere verbond, Hij Die temidden van de eigenwillige godsdienst zwijgen mocht tot in de dood. En Jezus zweeg stil... antwoordde niet met een enig woord. Dáárom mag dit bedroefde kind Gods hier nu zwijgen in bange nood en bittere smart. Het is wonderlijk te moede zó in ons leven aan Gods kant te mogen vallen, in liefde zelfs. Onbevatelijk voor de vleselijke godsdienst, maar dan blijkt deze schone vrucht van Christus' Geest en genade. Doch Aäron zweeg stil. Waarom? Omdat van een zwijgende Jezus zijn verwachting is. In het bezwijken van vlees en hart, is God de Rotssteen zijns harten en zijn deel in eeuwigheid. Wéét u van deze stilte? Stil gezet, stil gemaakt, stil gehouden door Gods Geest. Zalige vrucht van Gods vrije genade in Christus. Omdat het geen verdienste of werk van een mens is, daarom zullen bedelaars met deze God nooit beschaamd uitkomen.

Ridderkerk, ds. G.J. van Aalst.

BIJBELSTUDIES

Paulus in Korinthe

(3)

Een gezicht in de nacht

Paulus had in Korinthe dus veel vrucht op zijn arbeid, want velen geloofden en werden gedoopt. Maar dan lezen we in de verzen 9 en 10 iets opmerkelijks: "En de Heere zeide tot Paulus door een gezicht in de nacht: Zijt niet bevreesd, maar spreek en zwijg niet. Want Ik ben met u, en niemand zal de hand aan u leggen om u kwaad te doen, want Ik heb veel volks in deze stad". We zouden veronder-

stellen dat de vele vrucht op zijn arbeid Paulus toch moed gegeven heeft. Waarom sprak de Heere dan tot hem niet bevreesd te zijn? De Heere spreekt toch altijd een woord op zijn pas? Dus dan is Paulus bevreesd geweest. Waarom? Ach, het staat er hier allereerst, opdat we niet in Paulus zouden eindigen. Zeker, Paulus was een geloofsheld, maar wie was en bleef hij in zichzelf? Een man vol vrees. Een vreesachtig riet. Paulus heeft altijd

Hand. 18 : 1-17.

weer moeten ervaren, dat Gods kracht in *zwakheid* wordt volbracht. Altijd weer heeft Paulus eigen zwakheid moeten ervaren. Hier komt dus zo duidelijk uit, dat Paulus in zichzelf vol vrees was. Hij had niets in zichzelf. Als Paulus later in 1 Kor. 2 : 3 op deze tijd terugziet, dan zegt hij: "Ik was bij u in zwakheid, en in vreze, en in vele beving". Er is geen enkele reden in Paulus te eindigen, want in zichzelf was hij een bevend riet. Wie blijven Gods kinderen in zichzelf? Een vreesachtig volk. Tot hinken en zinken ieder ogenblik gereed. In zichzelf kunnen ze geen ogenblik staande blijven. Steeds weer moet de Heere tot Zijn kinderen zeggen: "Wees niet bevreesd". Wat een wonder, dat de Heere dat steeds wil doen en dat steeds opnieuw tot hen spreken wil. Als we alleen op de vijanden zien, dan is er vrees. En denk erom, dat Paulus veel vijanden gehad heeft in Korinthe, want als de Heere krachtig werkt, komen ook de vijanden in actie. En zien we dan op de vijanden en op onze kleine kracht, dan is er vrees. David vreesde nog een der dagen in de handen van Saul om te komen. Dan is er van buiten strijd en van binnen vrees. Zagen Gods kinderen toch meer op de trouw des Heeren en op de kracht van Christus, er zou niet zoveel zondige vrees zijn. Maar Gods volk zit zo vol wantrouwen, zo vol ongelooft, en daarom is er zoveel vrees. Maar nu was de Heere zo goed, dat Hij tot Paulus sprak: "Zijt niet bevreesd". Toen de discipelen vreesden in de storm en de golven, sprak Jezus tot hen: "Vreest niet, Ik ben het!" En als het geloofsoog Hem weer mag zien, dan wijkt alle vrees. O, dan komt de Heere altijd precies op tijd, nooit te vroeg, maar ook nooit te laat. Hij ziet Zijn kinderen wel worstelen en tobben, Hij weet van hun strijd, hun tranen en hun vrees. Nee, Hij laat ze niet omkomen. Hij komt precies op tijd om de vrees weg te nemen. Er is daarom geen enkele reden om in Paulus te eindigen, maar wel in de trouwe God van Paulus.

Voorbereiding

Waarom kwam de Heere nog meer tot Paulus in dit gezicht in de nacht? Het was om hem voor te bereiden voor *nieuwe strijd*, die komen zou. Daarvan zullen we straks horen. Ze zouden proberen Paulus monddood te maken, maar daartegenover sprak de Heere: "Spreek en zwijg niet, want Ik ben

met u, en niemand zal de hand aan u leggen om u kwaad te doen". Ze zouden dus proberen de handen aan Paulus te slaan, maar de Heere zou over hem waken. Zo wilde de Heere Paulus voorbereiden op nieuwe strijd. Zo doet de Heere nog in het leven van Zijn kinderen. Als er diepe wegen komen, bereidt de Heere hen er wel eens wonderlijk op voor. Dan geeft de Heere soms van tevoren een bemoediging, die ons in de komende strijd kracht geeft. De Heere is zo eindeloos goed. Er is geen betere Meester. Zijn dienst is zo hartelijk aan te bevelen. Hij geeft kracht naar kruis. Hij vertroost in het geween. Hij bemoedigt in de strijd. De Heere is zo wonderlijk goed en Hij is het zo waard om gediend te worden. Zijn dienst is een liefdedienst. Wie heeft lust de Heere te vrezen? Er is geen hardere meester dan satan en er is geen betere Meester dan Hij.

Bemoediging

De Heere voegde er in het gezicht in de nacht nog wat aan toe: "Ik heb veel volks in deze stad". Leest u het goed? Ik heb veel volks, sprak de Heere, en niet: Ik zal veel volks hebben. De Heere had ze al, namelijk van eeuwigheid. Christus zegt in Joh. 10 : 16: "Ik heb nog andere schapen, die van deze stal niet zijn; deze moet Ik ook toebrengen". Ze moesten nog worden toegebracht, en toch sprak Christus: Ik heb ze al. Hij heeft ze al in de eeuwigheid van de Vader ontvangen als loon op Zijn arbeid. Zo sprak de Heere ook hier tot Paulus: Ik heb veel volks in deze stad. In de eeuwigheid heeft de Heere Zijn volk al liefgehad. Onbegrijpelijk wonder, dat de Heere niet zonder Zijn volk wilde zijn. Hij heeft het niet nodig om door mensenhanden gediend te worden en toch wilde Hij een volk hebben, dat Hem zou groot-

maken. Van eeuwigheid heeft Hij ze gekend en gelegd aan het Middelaarshart van Christus. En Christus nam het van eeuwigheid op Zich om ze te kopen met de prijs van Zijn bloed. En Hij is gekomen, Hij heeft de prijs betaald en Hij heeft ze liefgehad tot het einde. Hij heeft ze tot Zijn *eigendom* gemaakt. Zo kan de Heere hier zeggen: Ik heb veel volks in deze stad. Ze zullen er allen komen, die de Vader heeft verkoren, die de Zoon heeft gekocht. Ze zullen allen worden toegebracht door de Heilige Geest. Er zal er niet één achterblijven. De drie-enige God Zelf staat ervoor in. Gelukkig, bij dat volk te behoren. Ze worden door de Heere bewaard en vastgehouden. De duivel kan er niet één rukken uit de handen van Christus. En als de Heere trekt, dan zullen ze komen. Dat het gebed van de bruid uit het Hooglied dan ook ons gebed zou zijn: Trek mij!

Nieuwe strijd

De Heere wilde Paulus dus voorbereiden voor nieuwe strijd. Die strijd is gekomen. Eerst wordt echter nog vermeld in vers 11, dat Paulus anderhalf jaar in Korinthe is gebleven. Anderhalf jaar "lerende onder hen het Woord Gods". Hij heeft niet anders gepredikt en geleerd dan het Woord Gods. Maar satan kan het niet hebben als het Woord vruchten draagt. Dan zet hij alles op alles om de voortgang van het Woord te verhinderen, om de bringers van het Woord monddood te maken. Vandaar die nieuwe strijd. Maar hoe wonderlijk werd Paulus door de Heere bewaard. Want Houdt Christus Zijn kerk in stand, Zo mag de hel vrij woeden.

(Wordt vervolgd)

Zeist, ds. J.J. van Ekeveld.

De leer tegen het licht

(7)

Kern en bast

We zijn toegekomen aan ons laatste artikel ter bespreking van het boek *De leer tegen het licht* van dr. ir. J. Blaauwendraad. Het achtste hoofdstuk is getiteld 'Kern en bast'. Daarin worden heel wat dingen overhoop gehaald.

Blaauwendraad zelf zegt dat hij het erin heeft gezet omdat hij tot dusver weinig over de heiligmaking en veel over de rechtvaardigmaking heeft gezegd. Maar dat het in dit hoofdstuk over de heiligmaking gaat is mij niet overtuigend duidelijk geworden. Het

lijkt mij meer een bezinning van de kant van de schrijver over de vraag of al het besprokene nog wel relevant is voor onze jeugd. Zijn wedergeboorte, geloof, het aanbod van genade en de leer van de verbonden wel de dingen waarmee zij bezig zijn? De auteur wil nu in dit hoofdstuk de lezers van zijn boekje opwekken de jonge mensen voor te houden waarop het aankomt: op een levend geloof in Christus. Dan komt al het andere - ook de juiste levensstijl - vanzelf. We moeten onze jongeren 'opvoeden tot geloof' (142). Ik blijf grote moeite houden met deze uitdrukking, maar laat dat nu verder maar rusten. Waar het mij nu om gaat, is het feit dat de schrijver meent dat er in 'onze kring' zo heel veel is dat onnodige ballast betekent voor onze jongeren.

Bijbelvertaling en ambtsgevaad

Zo bijvoorbeeld de Statenvertaling. Hij veroorlooft zich de uitspraak dat het vasthouden aan de Statenvertaling *bast* is en geen *kern* (134). Al heeft hij er begrip voor dat ouderen 'heel wat moeten wegslikken' voor ze aanvaarden dat het voor het geloofsleven niet van belang is welke bijbelvertaling wordt gebruikt, als deze maar betrouwbaar is, tóch moeten we volgens de schrijver deze dingen kunnen relativeren. 'Mensen die het weten kunnen' hebben hem verzekerd dat de taal van het Nieuwe Testament de taal was van het volk op straat (135). Aan dat criterium zou Luther zich hebben gehouden! Het spijt me, maar ook hier ben ik van mening dat de schrijver mank gaat aan een gebrek aan evenwichtigheid. Het Nieuwe Testament is geschreven in het koinè-Grieks, de toenmalige wereldtaal, het dialect dat gesproken werd in de gehelleniseerde wereld van die dagen. Maar de suggestie dat dit Grieks de taal was van de 'man op straat' en dat de vertaling van nú dus ook moet zijn in de taal van de 'man op straat' is veel te kort door de bocht. Dat de *betrouwbaarheid* het belangrijkste beoordelingsprincipe voor een bijbelvertaling moet zijn, ben ik met de schrijver eens. Maar daar beantwoordt onze Statenvertaling aan als weinig andere! Wat de *verstaanbaarheid* van een vertaling, met name voor de jonge mensen aangaat: daar zou nog heel wat meer over te zeggen zijn. Hoe kómt het dat velen van onze jongeren de taal van de Statenvertaling zo slecht meer verstaan? Staat dat los van de godsdien-

stige sfeer in vele gezinnen, waar nooit over God en Zijn dienst wordt gesproken? Moeten we dan de vertaling van de Schrift de schuld daarvan geven en in een andere vertaling de remedie ervoor zoeken? Daar verzet ik me tegen. Wanneer de schrijver zich blijkbaar nogal boos heeft gemaakt over het argument dat jongeren wél iets snel op kunnen pakken als ze dat maar echt willen (zie de computerwereld) en dat het dus óók vast zit op een gebrek aan interesse - hij noemt dit een drogreden die in het oog springt 'en de tranen erbij' - dan vraag ik me toch af of zijn toorn billijk is ontstoken. Het lijkt mij een heel eenvoudige waarheid, die niet alleen voor jongeren geldt, dat waar liefde en belangstelling aanwezig is, ook wel moeite wordt gedaan om te begrijpen. En wat Luther betreft: deze heeft in zijn *Sendbrief vom Dolmetschen* (1530) ook nog wel wat andere dingen gezegd dan de passages over de man op straat.

Ook de kleding van onze dominees op de kansel komt nog ter sprake. Blaauwendraad meent dat de zestigers en zeventigers onder hen wat meer eigentijdse gelegenheidskleding dragen, maar de jongere predikanten en ook de studenten weer 'bijna allemaal lopen in het oude pak uit de Franse tijd en er uitzien als mannen van tachtig' (136). Dit zou sommige jongeren maar hinderen. Moet ik dit serieus nemen? Het lijkt mij dat er onder onze predikanten wat dat betreft maar een beetje keuzevrijheid moet zijn tussen de streepjesbroek of de effen zwarte broek, tussen de geklede preekjas en het jacquet, tussen de das en het strikje. Op de theologische school geven we daar de studenten geen dwingende voorschriften voor. Wat de één staat, staat de ander soms minder. Gelukkig behoeven we geen toga's te dragen.... en ik kan me bijna niet voorstellen dat dit nu voor onze jeugd de dingen zijn die de verkondiging van Gods Woord in de weg staan.

ICT en regelgeving

Van meer belang zijn de bladzijden die de schrijver wijdt aan de informatietechnologie (139-142). Samenvattend: hij meent dat het allemaal niet tegen te houden is. De hele discussie over de TV is achterhaald door de ontwikkelingen op het gebied van de ICT. Het wordt eentonig, maar ook hier kan ik - helaas - de schrijver niet

volgen. Het is natuurlijk erg gemakkelijk wat meewarig te doen over de hele discussie over de TV in de gezinnen met het argument dat de opmars van het internet dit alles achterhaald heeft. Zelf ben ik van mening dat het héél goed is geweest dat we in ons kerkelijk leven *nee* hebben gezegd tegen het bezit van TV 'tot vermaak', om die uitdrukking nog eens te gebruiken. En het zou me heel wat waard zijn als de toonzetting in de hele discussie vandaag de dag onder ons wat meer de *grote zorg* voor de bescherming van de gezinnen zou vertonen en wat minder de pragmatische geest van 'je houdt het toch niet tegen'. Wat tenslotte Blaauwendraads opvatting betreft dat we in het reformatorisch onderwijs geen behoefte hebben aan meer regelgeving, maar aan vergeving en aan zingeving (142): laten we hier toch geen dilemma van maken! Een kind heeft vergeving nodig, dát is waar. Dat is het voornaamste wat hij behoeft. Maar hij heeft óók een heel duidelijke regelgeving nodig, concreet en helder. Het is een hele strijd om wat dat betreft het schip van het reformatorisch onderwijs op koers te houden. Blaauwendraad is hier bang voor wetticisme - nu, laat hij maar eens gaan spreken met docenten op onze scholen voor voortgezet onderwijs. Ik vind dat schoolbesturen en docenten onze steun verdienen tegen een steeds sterker wordende stroom van ouders en jongeren die vinden 'dat het 'm toch in al dat uiterlijke niet zit'.

Het kon bekend zijn

Een vraag die voortdurend bij het lezen van dit én van het vorige boekje bij mij boven kwam, was deze: de schrijver van deze boeken is vrijwillig toegetreden tot onze Gereformeerde Gemeenten, vele jaren na de uitspraken van 1931. Hij *wist* toch - om een vraag uit het RD van 14 september letterlijk te citeren - dat deze leeruitspraken er lagen toen hij lid werd? Blaauwendraads verweer dat het nog maar de vraag is of je dat wel weet als je belijdenis doet, acht ik een zwaktebod. In de eerste plaats vormt de leer van de *twee* verbonden met betrekking tot de eeuwige staat van de mens een wezenlijk onderdeel van de belijdeniscatechisatie in onze gemeenten. In de tweede plaats zou het nog denkbaar zijn dat een wat minder geïnteresseerde twintigjarige niet veel weet heeft van deze dingen, maar dat kan

niet gelden van iemand die zich op wat latere leeftijd aansluit bij ons kerkverband. Zo iemand weet óók dat een prediking zoals hij die blijkens zijn beide publicaties begeert vanaf talrijke kansels in ons land kan worden beluisterd, juist ook in die kerkverbanden waarbinnen zijn boekjes met zoveel instemming zijn begroet. Maar ik kan het niet billijken als hij binnen onze gemeenten zo'n prediking en verbondsbeschouwing ingang wil doen vinden.

De kerkelijke weg

Een zaak die ik hieraan onmiddellijk wil verbinden en waarmee ik de bespreking van *De leer tegen het licht* wil afronden, is deze: elke ambtsdrager heeft bij de aanvaarding van zijn ambt zijn handtekening geplaatst onder het ondertekeningformulier. Met die handtekening heeft hij niet alleen zijn hartelijke instemming betuigd met de drie Formulieren van Enigheid, maar hij heeft ook beloofd - ik citeer - 'de dwalingen die daartegen strijden, en in het bijzonder die, welke door de Generale Synode als zodanig gehouden worden, te verwerpen, tegenstaan, weerleggen en helpen weren'. De lezer begrijpt waarom ik nu een paar woorden cursiveerde. Maar het door elke ambtsdrager ondertekende formulier gaat nog verder: 'Indien het zou geschieden dat wij, na de ondertekening van dit formulier bezwaren tegen de hierboven omschreven leer of tegen enig onderdeel daarvan zouden krijgen, beloven wij dat wij noch openlijk, noch heimelijk deze zullen voorstellen, prediken of op enige andere wijze openbaren en nog minder deze zullen bevorderen. Vervolgens verklaren wij, dat indien wij tot de mening zouden komen dat de voorschreven leer niet meer in de Gereformeerde Gemeenten, hetzij plaatselijk hetzij algemeen zou worden gehandhaafd en geleerd, wij alle bezwaren dienaangaande te allen tijde eerst zullen voorleggen aan de hieronder te noemen meerdere vergaderingen en middelerwijl op generlei andere wijze daaraan zullen uiting geven, tot een meerdere vergadering heeft beslist...'

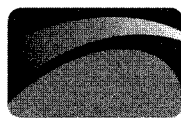
Het is mij in het licht van het bovenstaande een raadsel waarom Blaauwendraad meent te moeten en te mogen opmerken: 'Het klimaat in en de procedure van kerkelijke vergaderingen is per definitie ongeschikt voor het op correcte wijze behandelen van

bezwaren over de prediking. Het vermogen om zindelijk en eerlijk met elkaar te spreken, ontbreekt (nog steeds). De hooggeroemde kerkelijke weg loopt per definitie dood. Ik zeg het met spijt. Want ik zou graag inderdaad kerkordelijk handelen. Maar er zijn grenzen...' (14). Ik moet zeggen dat ik dit soort uitlatingen noch zindelijk, noch eerlijk vind, om de schrijver te citeren. *Juist* onze jonge mensen, wier zaak de auteur zich zegt aan te trekken, krijgen door zo'n spreken een uiterst negatief beeld van het kerkelijk leven. Er zijn in de laatste decennia op de vergaderingen van onze Generale Synode enkele malen leerkwesties behandeld. Zij gingen soms ook over de punten die Blaauwendraad in zijn publicaties aan de orde heeft gesteld. Persoonlijk durf ik de stelling te verdedigen dat deze zaken naar eer en geweten zijn behandeld door onze bredere kerkelijke vergaderingen, dat uitvoerig is gehoord naar bezwaarde leden en dat hun gevoelens eerlijk is weergegeven. Dat zij niet in het gelijk zijn gesteld, is een andere zaak. Maar dat geeft niemand het recht te zeggen dat de hooggeroemde kerkelijke weg per definitie dood loopt. Zo'n uitspraak is ver onder de maat.

Tenslotte

Het is mij geen zaak van vreugde geweest dit boek te bespreken. Dat heeft de lezer die de moeite heeft willen nemen het geschrevene te volgen al lang gemerkt. Ds. Tj. de Jong uit Staphorst schreef in zijn beoordeling erover in het RD dat het boek hem verdrietig had gemaakt. Zo voel ik het ook. Misschien ben ik in mijn bespreking hier en daar scherp geweest. Het besproken boek is dat op veel plaatsen trouwens ook. De lezer moet niet menen dat ik met mijn scherpte de schrijver van het boek heb willen krenken. Dat is om meer dan één reden niet mijn bedoeling geweest. Maar het ging mij om de gemeenten die me van harte lief zijn. In *De leer tegen het licht* wordt geponeerd dat die gemeenten op verschillende zeer wezenlijke punten het spoor bijster zijn. Er wordt gevraagd een principieel andere koers in te slaan in prediking en zielszorg. Ik kan het niet anders zien dan dat deze aanbevolen koers funest zou zijn voor de identiteit van onze gemeenten en - erger nog - niet zonder gevaar voor degenen die de prediking horen.

Capelle aan den IJssel,
ds. A. Moerkerken.

De Vluchtheuvel

STICHTING HULPVERLENING UITGAANDE VAN DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Maatschappelijk werk voor dove en slechthorende mensen bij De Vluchtheuvel

Vanaf dit jaar september is De Vluchtheuvel gestart met het bieden van psychosociale hulp aan dove en slechthorende mensen. Dit is gedaan op verzoek van het bestuur van Stichting Dovenzorg.

Momenteel zijn er geen andere instellingen binnen onze gezindte die christelijk maatschappelijk werk aan dove en slechthorende mensen kunnen bieden. Alle speciale instellingen voor maatschappelijk werk onder doven in Nederland zijn gefuseerd en algemeen geworden, zodat mensen uit onze gezindte zich vaak niet meer herkennen vanuit hun eigen christelijke identiteit.

Communicatie... belangrijk!

Eén van de belangrijkste aspecten in de hulpverlening is het wederzijdse begrip en de goede communicatie. Zonder die basisvoorwaarde is hulpverlening onmogelijk. Bij onze dove en slechthorende cliënten betekent dit langzaam en duidelijk spreken en je mimiek gebruiken. Verder is het goed om nooit je gezicht weg te draaien zodat men goed kan liplezen. Ook is het belangrijk om ondersteunende geba-

ren te gebruiken of te spreken in de Nederlandse Gebaren Taal (NGT). Soms is het nodig dingen op te schrijven. Het is ook goed steeds na te gaan of verstaan wordt wat je zegt.

Wanneer dit niet het geval is, is herhalen van wat er besproken is, belangrijk. In de doventaal moet je zoveel mogelijk abstracte woorden zien te vermijden. Als we tegen een horende cliënt zeggen dat hij ruimte voor zichzelf mag vragen, dan is duidelijk dat

we bedoelen dat hij voor zichzelf op mag komen. Een slechthorende of dove cliënt zal mogelijk een heel andere invulling geven of het misschien zelfs helemaal niet begrijpen. Het zal u duidelijk zijn dat dit zowel van de hulpverlener als van de cliënt veel vraagt.

Ondergetekenden zijn gestart met diverse cursussen op het gebied van de NGT binnen de psychosociale hulpverlening. Ook volgen we een cursus met betrekking tot de leefwereld en de culturele aspecten van de wereld van dove en slechthorende mensen.

Dove mensen zijn niet allemaal op dezelfde manier doof. Er zijn mensen die slecht horen, plotseling doof zijn geworden, laat doof zijn geworden of direct vanaf de geboorte doof zijn.

Isolement...?

Goede communicatie is onmisbaar voor de emotionele en sociale ontwikkeling van een kind. De gesproken

taal wordt door dove kinderen niet zo gemakkelijk eigen gemaakt als door horende kinderen. De reactie die een horend kind vanuit zijn omgeving krijgt, ontbreekt voor een doof kind. Dove mensen reageren sterk op situaties door wat ze zien en door wat ze kennen uit eerdere ervaringen.

Wordt er niet of niet op een goede manier gecommuniceerd met dove of slechthorende mensen, dan lopen zij het risico sociaal geïsoleerd te raken met alle problemen die dat tot gevolg kunnen hebben.

In een volgend artikel in De Saambinder hopen we wat dieper door te kunnen gaan op de problemen waar horende, slechthorende en dove mensen mee in aanraking kunnen komen. En ook: hoe wij proberen op professionele wijze deze mensen te helpen met hun problemen.

Dineke Groeneveld en Joke Zwerus, maatschappelijk werkers.

Abraham Kuyper (1837-1920) wist te mobiliseren, maar vormden toch een groepering met een eigen karakter: "de stillen in den lande". Een eigen krant of kerkelijk blad had men niet. Een vertegenwoordiging in de politiek op landelijk of provinciaal vlak ontbrak geheel. Van leidersfiguren, die enige landelijke bekendheid genoten, was geen sprake. De 'stillen in den lande' leefden bij de oude schrijvers, richtten zich op het innerlijke, geestelijke leven en waren in het algemeen afkerig van studie, vorming en deelname aan maatschappelijke verbanden. Een passieve opstelling was algemeen.

Het neo-calvinisme van Kuyper omgaf men, voor zover men het kende, met grote reserves. De brieven van oefenaar Jan Vader te Meliskerke (1820-1901) en van ds. E. Fransen (1827-1898) te Kampen maken duidelijk, dat men zo zijn vragen had bij het geestelijke gehalte van de Doleantie. Het getrompetter van Abraham de Geweldige klonk hen hoogmoedig in de oren. Zijn A.R.P. werd afgewezen. Met name de samenwerking van de anti's met Rome vormde een steen des aanstoots. Als men tot de goeuden behoorde en over stemrecht beschikte - de tijd van het algemeen kiesrecht moest nog komen - maakte men daarvan geen gebruik of steunde men een liberale of conservatieve volksvertegenwoordiger. De kinderen gingen vrijwel altijd naar de openbare school. Men leefde welbeust in een bijna volstrekt isolement, dat wij ons nauwelijks meer kunnen voorstellen. Daarbinnen werd wél het oude gereformeerde erfgoed bewaard. Daarbinnen heerste óók diep respect voor de weinige predikanten en geofende ouderlingen als dienstknechten van God. De weg die de Heere met Zijn kinderen houdt, stond in het centrum van de belangstelling van velen.

De sociale gelaagdheid

We zetten enkele lijnen in deze ruwe schets nu wat meer aan. Tot welke sociale laag van de bevolking behoorden de leden van de Gereformeerde Gemeenten in het begin van de twintigste eeuw? De beroepen van de afgevaardigden naar de eerste 'Generale Synode', die op 9 en 10 oktober 1907 in Rotterdam bijeen kwam, kunnen ons daarover nader informeren. We laten de zeven aanwezige predikanten en de twee oefenaars in vaste dienst bij een gemeente buiten beschouwing.

De Gereformeerde Gemeenten vroeger

(1)

Op zaterdag 30 september 2000 vond in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeenten te Rotterdam-C de opening plaats van het nieuwe studiejaar van de Cursus Godsdienstonderwijs (C.G.O.). Tevens werd stilgestaan bij het vijftwintigjarig bestaan van deze cursus. Ter gelegenheid daarvan werden twee inleidingen gehouden, respectievelijk door ds. M. Golverdingen en ds. A. Moerkerken. De eerste behandelde het onderwerp "De Gereformeerde Gemeenten vroeger", de tweede sprak over "De Gereformeerde Gemeenten nu". De tekst van de lezing van ds. Golverdingen die hij op een enkel punt nog iets heeft uitgewerkt, zal in een aantal afleveringen in ons blad worden weergegeven.

Inleiding

Een nadere omschrijving van het begrip 'vroeger' is onmisbaar om het onderwerp scherp in beeld te krijgen. Vandaar dat we ons met name richten op de periode tussen 1907, het jaar van het ontstaan van de Gereformeerde Gemeenten, en 1940, het begin van de Tweede Wereldoorlog. Deze periode behoort voor een deel nog tot de ongeschreven geschiedenis van de Gereformeerde Gemeenten. Dat geldt ook voor de thema's, die op deze bijeenkomst aandacht vragen: het staan in de cultuursituatie, het geestelijke leven in de plaatselijke gemeente alsmede de leerstellige studie en bezinning. Door de recente sterke toename van het aantal biografieën over predikanten en ouderlingen en herdenkingsboeken over plaatselijke gemeenten, worden allerlei samenhan-

gen steeds beter zichtbaar en is het zeker mogelijk enkele grote lijnen te trekken.

1. De Gereformeerde Gemeenten in de cultuursituatie van toen De stillen in den lande en hun reserves

Anthony Brummelkamp (1811-1888), de bekende Kamper docent, had in de tweede helft van de 19e eeuw voor de Afgescheidenen decennia lang in het weekblad "De Bazuin" vensters geopend op kerk, theologie, politiek, onderwijs en samenleving. Dat uitzicht ontbrak in de Gereformeerde Gemeenten totaal. De wereld kwam eigenlijk alleen in het gezichtsveld voor zover dat het verdienen van het dagelijks brood betrof. De leden van deze gemeenten vertoonden wel overeenkomsten met de 'kleine luyden', die

Van drie afgevaardigden was het beroep niet te achterhalen. Wat zegt het dagelijks werk van de overige 53 afgevaardigden? Er waren negentien landbouwers - sommigen rentenierden reeds - zes boeren of veehouders en een zetboer aanwezig. Daaronder kwamen behoorlijke verschillen in positie voor, al overheerste duidelijk het beeld van de welgestelde landbouwer. De uitersten waren present. Eén van de landbouwers, C. Goudzwaard (1836-1924) - de afgevaardigde van Haamstede - kon niet schrijven en nauwelijks lezen, terwijl een ander - de bekende welgestelde Aagtekerkse landbouwer Jac. Corré (1839-1908) - commissaris was van de polder Walcheren. Onder de afgevaardigden bevonden zich ook zeven landarbeiders of mensen met een soortgelijke functie, zoals een paardenknecht, en vier arbeiders uit andere sectoren van de samenleving. Elf afgevaardigden behoorden tot de kleine zelfstandigen. Daaronder waren vier kleermakers en twee kooplui. Eén van deze twee was de Opheusdense ouderling B. van Neerbos (1870-1956), die als manufacturenhandelaar zijn brood verdiende en later als predikant de gemeenten zou dienen. Tot de middelgrote middenstanders behoorden in ieder geval een rijtuigmaker, een bakker, een aannemer en een expediteur. In de afgevaardigden naar de Generale Synode weerspiegelt zich het uitgesproken agrarische karakter van de meeste gemeenten. Meer dan de helft van de drieënvijftig afgevaardigde ouderlingen en diakenen - drieëndertig in het totaal - werkte in de landbouw of de veehouderij. Een aantal landbouwers zal behoord hebben tot de sociale middenlaag. Slechts enkele grote, welgestelde middenstanders en landbouwers behoorden tot de sociale bovenlaag van de samenleving. De Giessendamse ouderling A. Benders (1840-1913) is daar een voorbeeld van. Hij was eerst stuurman ter koopvaardij, werd later bakker door een huwelijk met een bakkersdochter en trad tegelijk op als financieel compagnon in een aannemersbedrijf. Op 52-jarige leeftijd ging hij al rentenieren. Hij las de N.R.C. en had behalve voor geloofszaken grote belangstelling voor ontdekkingsreizen en gedichten. Hij behoort met de predikanten G.H. Kersten (1882-1948) en N.H. Beversluis (1850-1931) - die beiden een onderwijsopleiding hadden gevolgd - tot de weinige afgevaardigden met een

brede algemene ontwikkeling. Het gaat om uitzonderingen die de regel bevestigen. Ongeveer de helft van de afgevaardigden behoorde tot de lagere en laagste sociale geledingen: kleine boeren, kleine middenstanders en arbeiders. Het overgrote deel van de gemeenten is te vinden in kleine dorpen op het platteland.

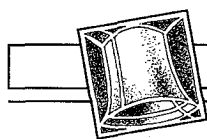
Het leven in de plattelandsgemeenschap

Hoe beléefde men het bestaan in zo'n gesloten agrarische gemeenschap? Dat wordt treffend geïllustreerd door enkele duidelijk autobiografisch getinte romans die het dagelijkse leven tekenen in de kring van de Gereformeerde Gemeenten voor en na de Eerste Wereldoorlog. Zo gaf de te weinig gewaardeerde dichter-schrijver Marinus Nijssse (1904-1978) in zijn laatste

boek 'Mensen van het oude land' een beeld van het leven in Wolphaartsdijk in zijn jongensjaren.

Al de facetten van het dagelijkse leven in zo'n kleine gemeenschap worden met talent en liefde beschreven, maar ook het geestelijke leven komt in beeld in de gesprekken die op het land worden gevoerd, weergegeven in Zeeuws dialect. en in de tekening van kerkdiensten. Het verschil in geestelijke gerichtheid, in spiritualiteit tussen hervormden, gereformeerden en leden van de Gereformeerde Gemeente ter plaatse - de vader van Nijssse was daar ouderling - klinkt helder door. Het boek eindigt met de tekening van de diepe indruk, die de mobilisatie van 1914 op de dorpsbevolking maakt.

Gorichem, ds. M. Golverdingen.

KERKNIEUWS

Aangenomen:

naar Rijssen-Zuid: ds. A. Schreuder te Beekbergen.

Beroepen:

te Haarlem (i.c.m. dovenzorg): ds. M. Karens te Werkendam;
te Leiderdorp: ds. W.J. Karels te Hardinxveld-Giessendam;
te Lelystad: ds. M. Golverdingen te Gorinchem;
te Rhenen: ds. G.J. van Aalst te Ridderkerk;
te Spijkenisse i.c.m. Hoogvliet: ds. H. Hofman te Waarde.

Bedankt:

voor Emmeloord: ds. M. Golverdingen te Gorinchem;
voor Zoetermeer: ds. A. Schreuder te Beekbergen.

AANGEPASTE KERKDIENTST TE EMMELOORD

Ds. C.J. Meeuse hoopt op zaterdag 25 november D.V. voor te gaan in een aangepaste kerkdienst voor mensen met een verstandelijke handicap. De dienst wordt gehouden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente Emmeloord, Meldestraat 2, en vangt aan om 15.00 uur. Een ieder is hartelijk welkom.

AANGEPASTE KERKDIENTST TE GELDERMALSEN

D.V. zal op zaterdag 25 november, aanvang 15.00 uur, in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Geldermal-

sen een aangepaste kerkdienst worden gehouden voor mensen met een verstandelijke handicap. In deze dienst hoopt voor te gaan ds. J.W. Verweij van Geldermalsen. Hij wenst te spreken over "De vader en zijn verloren zoon", naar aanleiding van Lukas 15 : 11-21. Iedereen is van harte welkom.

AANGEPASTE KERKDIENTST TE RIJSEN - ZUIDERKERK

D.V. zal op zaterdag 25 november 2000, in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Rijssen "Zuiderkerk", een aangepaste kerkdienst worden gehouden voor mensen met een verstandelijke handicap. Aanvangstijd: 15.00 uur. In deze dienst hoopt voor te gaan ds. F. Mulder van Scherpenzeel.

AANGEPASTE KERKDIENTST TE SCHERPENISSE

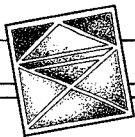
D.V. zaterdag 25 november 2000, aanvang 15.00 uur, zal er in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Scherpenisse een aangepaste kerkdienst voor verstandelijk gehandicapten worden gehouden. Voorganger in deze dienst is ds. J. Karels. Een ieder is hierbij van harte welkom, ongeacht tot welk kerkgenootschap men ook moge behoren.

INGEBRUIKNEMING KERKBGEBOUW TE BORSSELE

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Borssele mag u meedelen dat de gemeente voor de laatste maal hoopt samen te komen in het huidige kerkgebouw

op zondagavond 19 nov. a.s. Waarbij hoopt voor te gaan onze consulent ds. J. Schipper van 's-Gravenpolder. Het nieuwe kerkgebouw zal in gebruik worden genomen op woensdag 22 nov. a.s. waarbij in de dienst hoopt voor te gaan ds. C. Hogchem van Barneveld.

Deze dienst vangt aan om 19.00 uur. Nadien zal er voor de gemeente en belangstellenden gelegenheid worden gegeven om het nieuwe kerkgebouw te bezichtigen op zaterdag 25 nov. a.s. van 10.00 tot 15.30 uur. Het adres is Oostsingel 21. Dit alles zo de Heere wil en wij leven.

BERICHTEN

WERKBEZOEK AAN ISRAEL

Wanneer u dit nummer van "De Saambinder" ontvangt, zijn twee predikanten op werkbezoek in Israël. Namens het Deputaatschap voor Israël zullen ze daar een dag of tien verblijven om hun arbeid te verrichten. Tenminste, als het goed is... We weten allemaal dat een conflict is uitgebroken tussen Palestijnen en Israëlische militairen en dat er nogal wat spanningen zijn in het Midden-Oosten. Overigens is het negatieve reisadvies dat er bestond inmiddels weer opgeheven. De spanningen die nog gevoeld worden zijn plaatselijk. Het betreft vooral de westelijke Jordanoever en de Gaza-strook. Het bezoek van het deputaatschap concentreert zich op het gebied binnen "de groene lijn". Niettemin is bewaring door de hand des Heeren nodig. Het deputaatschap vraagt dan ook om voorbede in de gemeenten. Opdat het Woord van vrije genade z'n loop mag hebben onder het zaad van Abraham. En opdat zondaren hun heil en vrede mogen vinden in Davids grote Zoon, Die de Messias van Israël en de Zaligmaker der wereld is. Eén van de bezoekende deputaten, ds. C. Neele, hoopt op zondag 19 november voor te gaan in de Schotse kerk te Jeruzalem (vlakbij het spoorwegstation). Aanvang 16.30 uur. Mensen in de buurt zijn dan ook van harte welkom.

UIT DE BIBLIOTHEEK - RECTIFICATIE

In de laatste verslaggeving zijn door een communicatiestoring twee zaken door elkaar gelopen. Graag willen wij dit rechtgezet hebben. Van een familie hebben wij in C. a.d. II. twee dozen boeken ontvangen voor onze Theologische School, via ds. Moerkerken. Het heeft verwarring gegeven dat deze twee dozen gevonden zouden zijn. We willen vanuit de bibliotheek de familie alsnog hartelijk bedanken voor deze schenking.

Rotterdam, M. Bal.

DISTRICT GOUDA +16

D.V. zaterdag 18 november a.s. organiseert het District Gouda een regionale jongerenavond. Dhr. G. Slootweg hoopt te spreken over de vraag: Wat vindt Augustinus van jou? De avond wordt gehouden in de kerk van de Gereformeerde Gemeente

te Gouda, Ronsseweg 1-3. Aanvang 19.45 uur.

DISTRICT FLAKKEE

Regionale +16 jongerenavond op D.V. 18 november a.s. in het verenigingsgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Dirksland. De heer H. van Groningen heeft als onderwerp: "Over liefde gesproken". Deze avond begint om half acht.

REVOKE

In De Saambinder van 2 november heeft u de aankondiging van de bijeenkomst van ReVOKE op D.V. 18 november aanstaande kunnen lezen. In deze aankondiging is een verkeerde aanvangstijd opgegeven. De juiste tijden zijn: *aanvang 14.30 uur; zaal open om 14.00 uur.*

CLASSIS MIDDELBURG

D.V. dinsdag 21 november wordt er door de classis Middelburg een bezinningsbijeenkomst georganiseerd over "Internet" in één van de zalen van de Ter Hoogekerk in Middelburg-Centrum. De avond wordt verzorgd door de heren N.J. Teerds en L.A. Kroon van de synodale commissie Bezinning ICT en begint om 19.30 uur. Alle ambtsdragers van de classis zijn van harte welkom.

GESPREKSGROEP

DEN HAAG - SCHEVENINGEN

Op D.V. dinsdag 21 november 2000 (datum is gewijzigd!) is er een avond voor werkers in de gezondheidszorg. Deze avond hoopt Jeannette de Lange een inleiding te verzorgen over "Nierpatiënt... dialyse en/of transplantatie". Welkom aan de Bronovolaan 24 in Den Haag. De avond begint om 20.00 uur.

OUDERAVOND

HELPENDE HANDEN

AFD. VELUWE

Op D.V. woensdag 22 november zal er een ouderavond gehouden worden in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Apeldoorn aan de Graaf van Lijndenlaan. Aanvang kwart voor acht. Mw. J.C. de Weert-Uijl zal spreken over: "Denken over de ontwikkelingen rondom wonen". Ouders, leden en belangstellenden van harte welkom!

ZENDINGSWINKELTJE OUDDORP

Het zendingswinkeltje te Ouddorp hoopt haar najaarsverkoop te houden D.V. woensdag 22 november in het Hervormd Verenigingsgebouw Eben-Haëzer, Preekhillaan 3 te Ouddorp. De openingstijden zijn: van 's morgens 9 uur tot 's middags 5 uur.

HELPENDE HANDEN

D.V. zaterdag 25 november a.s. zal er in het kerkgebouw Eben-Haëzer van de Gereformeerde Gemeente te Ridderkerk-Slikkerveer een ontmoetingsdag zijn voor mensen met een lichamelijke handicap. Aanvang 10.15 uur. Ds. J. Baaijens zal een meditatie verzorgen over Mefiboseth. 's Middags zal mw. B.W. Hulsman een lezing houden en dia's laten zien over de kerkgeschiedenis van Schotland. In verband met de broodmaaltijd graag vóór 22 november opgeven bij het Landelijk Bureau te Woerden, telefoon 0348-489970.

VOORAANKONDIGING VAN DE WINTERCONFERENTIE DEPUTAATSCHAP VOOR STUDERENDEN

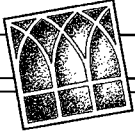
Het Deputaatschap voor Studerenden van de Gereformeerde Gemeenten belegt op D.V. vrijdag 12 januari 2001 een landelijke bijeenkomst voor studenten. Dr. Chr. Fahner zal een lezing houden over de moderne apologetiek. De aanvang is om 16.30 uur. Plaats: Pabo De Driestar te Gouda. Nadere informatie volgt. Noteer alvast de datum.

LANDELIJKE BIJeenKOMST TOT BEZINNING EN GEBED

Naar alle waarschijnlijkheid wordt in de Tweede Kamer der Staten-Generaal binnenkort het wetsvoorstel met betrekking tot verruiming van euthanasie behandeld. Daarom wordt een bijeenkomst tot bezinning en gebed belegd op D.V. vrijdagavond 17 november a.s. in de Adventkerk, Vijftien Morgen 51 te Veenendaal (achter de "Engelenburg"). Aanvang: 19.45 uur. Sprekers zijn: dr. R. Kuiper, voorzitter Platform "Zorg voor leven"; ds. G.J. van Aalst, predikant Geref. Gemeente te Ridderkerk; prof.dr. H. Jochemsen, directeur Lindeboominstituut; dr. P. Vermeer, Ned. Herv. predikant te Epe.

De bijeenkomst wordt belegd door het Comité Vrouwenbonden op Gereformeerde Grondslag in samenwerking met het Platform "Zorg voor Leven".

Verruiming van euthanasie: een zaak die ons allen aangaat! Allen hartelijk welkom.

PREDIKBEURTEN

ZONDAG 19 NOVEMBER 2000

Aagtekerke 9.30 en 14.30 en 19.00 uur leesdienst; Aalburg 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Aalst 14.30 uur ds. M. Karens; Alblasserdam 9.30 uur leesdienst en 16.30 uur ds. B. v/d Heiden; Almelo 18.30 uur ds. v/d Net; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Visscher; Apeldoorn 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Arnhem 10.00 en 16.00 uur ds. Kattenberg; Axel 19.00 uur ds. C. Harinck; Barneveld 9.30 en 19.00 uur leesdienst; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. Schreuder; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. Gunst; Berkenwoude 19.00 uur ds. Clements; Bodegraven 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Brakel 10.00 en 18.00 uur dhr. van Boven; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 15.00 uur ds. W.J. Karels; Capelle a/d IJssel-West 10.00 en 17.00 uur ds. Moerkerken; Den Helder 10.00 en 17.00 uur ds. van Dijk; Dirksland 10.00 en 18.00 uur leesdienst; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. Driessen; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Elspeet 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Emmeloord 15.30 uur ds. Meeuse; Enkhuizen 19.00 uur dhr. Verschuure; Enschede 10.00 en 16.00 uur ds. v/d Net; Enter 19.00 uur ds. Kattenberg; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. L. Blok; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. Melis; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. Moens en 14.00 uur leesdienst; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. Golverdingen; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. Clements; 's-Gravenpolder 9.30 en 14.00 en 18.00 uur leesdienst; 's-Gravenzande 10.00 en 15.30 uur ds. Boogaard; Groningen 10.00 uur ds. Vreugdenhil en 16.00 uur leesdienst; Haarlem 10.00 en 19.00 uur dhr. Hoogerland; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hellevoetsluis 18.30 uur ds. P. Mulder; Hendrik Ido Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. Silfhout; Hoofddorp 15.00 uur dhr. Hoogerland; Hoogvliet 10.00 en 16.00 uur ds. P. Mulder; Houten 19.00 uur ds. W. Harinck; Kampen 9.00 uur ds. Meeuse; Kamperland 18.30 uur dhr. Tuinier; Katwijk aan Zee 10.00 en 16.00 uur ds. Baan; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. P. Blok; Krabbendijke 9.30 uur (H.A.) en 14.00 en 18.00 uur ds. de Pater; Krimpen a/d IJssel 11.00 en 16.00 uur ds. Schot (NHK Sionskerk); Leiderdorp 18.30 uur ds. Baan; Lelystad 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Lemmer 19.00 uur ds. Vreugdenhil; Lisse 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Meliskerke 14.30 uur ds. Tanis; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. Tanis en 14.00 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. van Gelder en 14.00 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. J. Karels; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. Zippro; Nieuw-Beijer-

land 9.30 en 18.00 uur ds. de Wit; Nieuwer ter Aa 10.00 uur (H.A.) en 19.00 uur ds. Bac; Nieuwerkerk ZLD 15.00 uur ds. van Gelder; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. Beens; Nunspeet 11.30 en 19.00 uur ds. Meeuse (Ned. Herv. Kerk Doornspijk); Oosterend-Texel 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Oostkapelle 9.30 en 15.00 uur dhr. Tuinier; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. J. Karens; Opperdoes 10.00 en 16.00 uur ds. F. Harinck; Oud-Beijerland 9.30 uur ds. B. v/d Heiden; Poederroijen 14.30 uur ds. Verweij; Poortvliet 14.30 uur dhr. Brugge; Puttershoek 19.00 uur ds. Silfhout; Ridderkerk 10.00 en 17.00 uur ds. van Aalst; Rijssen-Noord 14.30 uur ds. Hogchem; Rijssen-West 18.30 uur (H.D.) ds. Mol; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Hogchem en 14.30 uur leesdienst; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 en 17.00 uur ds. Mijnders; Rotterdam-Centrum 10.00 en 17.00 uur ds. Baaijens; Rotterdam-IJsselmonde 19.00 uur ds. Schot; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Scheveningen 10.00 en 15.00 uur ds. van Dieren; Soest 9.30 uur ds. W. Harinck en 19.00 uur ds. Visscher; Stolwijk 10.00 uur leesdienst en 19.00 uur ds. van Dieren; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. C. Harinck; Terwolde-De Vecht 14.30 uur ds. Schreuder; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. de Jongste en 14.30 uur leesdienst; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. Verweij; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. van Krimpen; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. A.B. v/d Heiden; Veenendaal 9.30 en 17.00 uur Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. Hofman en 14.00 uur leesdienst; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wemeldinge 14.30 uur ds. Hofman; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Wierden 18.30 uur ds. Driessen; Woerden 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Yerseke 9.30 en 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. van Ekeveld; Zoetermeer 15.30 uur ds. W. Harinck; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. Vermeij; Zwolle 15.00 uur ds. L. Blok.

DINSDAG 21 NOVEMBER 2000

Alblasserdam 19.30 uur ds. B. v/d Heiden (bijbellezing); Amersfoort 19.30 uur ds. Visscher (bijbellezing); Brakel 19.30 uur ds. Beens; Enkhuizen 19.30 uur ds. van Ekeveld; Naaldwijk 19.45 uur ds. F. Mulder; Stolwijk 19.30 uur ds. van Dieren (bijbellezing); Urk 19.30 uur ds. van Krimpen (bijbellezing).

WOENSDAG 22 NOVEMBER 2000

Aalst 14.30 en 19.00 uur ds. de Pater (dankdag); Berkenwoude 19.30 uur dhr. Hoogerland; Breda 15.00 en 19.30 uur ds.

P. Mulder (dankdag); Delft 14.30 en 19.30 uur ds. Clements (dankdag); Goudswaard 19.30 uur ds. van Dieren; 's-Gravenzande 15.30 en 19.30 uur ds. Mondria (dankdag); Groningen 20.00 uur ds. Vreugdenhil (bijbellezing); Hoogvliet 19.45 uur ds. Baan; Klaaswaal 19.30 uur dhr. Brugge; Leerdam 19.30 uur dhr. Verschuure; Meeuwen 9.30 en 14.30 en 19.30 uur ds. W.J. Karels (dankdag); Nieuwer ter Aa 15.00 en 19.30 uur ds. Bac (dankdag); Nunspeet 19.30 uur ds. Meeuse (NHK Doornspijk) (bijbellezing); Oostvoorne 15.00 en 19.30 uur ds. Beens; Poortvliet 14.30 uur ds. de Jongste; Rijssen-Zuid 19.30 uur ds. Verweij; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. v/d Net; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. de Jongste; Scherpenisse 19.30 uur ds. van Aalst; Scherpenzeel 19.30 uur ds. F. Mulder (bijbellezing); Werkendam 19.30 uur ds. M. Karens (bijbellezing); Zwolle 19.30 uur ds. Melis.

DONDERDAG 23 NOVEMBER 2000

Aalburg 19.30 uur ds. de Pater (bijbellezing); Haarlem 19.30 uur ds. Beens; Hendrik Ido Ambacht 19.45 uur ds. Silfhout (bijbellezing); Hoofddorp 19.30 uur ds. Mondria; Kampen 19.30 uur ds. Schreuder; Krabbendijke 19.30 uur dhr. Tuinier; Nieuwerkerk ZLD 19.30 uur ds. Schipper; Opperdoes 19.30 uur dhr. van Boven; Rotterdam-Zuid 19.45 uur ds. B. v/d Heiden; Stad a/h Haringvliet 14.30 uur ds. J. Karels (huw. bev.).

ZATERDAG 25 NOVEMBER 2000

Rijssen-Zuid 15.00 uur ds. F. Mulder (aangepaste kerkdienst).

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar:

Evangelist L. Versteeg; diensten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur. Kerkgebouw "t Wuiver 2-a", Oudorp NH, gem. Alkmaar.

Amsterdam:

Evangelist G. Baan; "Bij Simon de Looier", Looiersgracht 70; dienst iedere zondag om 10.30 uur.

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; diensten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur. Kerkgebouw Prinsesselaan 61, Emmen.

Leeuwarden:

Evangelist G. van de Breevaart; diensten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur in de kerk van de Zevende Dags Adventisten, Eeskwerd 1.

Merksem:

Evangelist J. Witte; Prot. Kerk, Oude Barreelei 64; diensten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur.

Tilburg:

Evangelist H.J. v.d. Boogaart; Offenbachstraat 105-107; diensten iedere zondag om 10.00 en 18.30 uur. Bijbelstudie: iedere woensdagavond om 20.00 uur.

ADVERTENTIES

Te huur: voll. inger. woning in de Be-tuwe, 5-8 pers., beschikbaar vanaf heden t/m week 07 2001 en vanaf week 12 t/m 26 2001; tel. 0344-603404.

Te koop gevraagd "Overjarig Koren", ook losse nrs. welkom, ruiling mogelijk. Tel. 0113-221123.

Wie weet wat waar?: Woonruimte dicht-bij "'t Radboud" zkh en universiteit. Dirkje (te ber. o. nr. 0488-441958). Géén flat of appartement-flat.

CANADA BEZOEKERS.

Wij hebben twee bej. woningen te huur in het bej. teh. van de Ger. Gem. te Norwich, Ont.
Inl. tel. 001-519-863-2574.

begravenisverzorging
T. den Hollander

Begravenissen in Vlaardingen, Rotterdam en omstreken.
Opbaar mogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling.
Geen crematies.
Dag en nacht bereikbaar.

Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 460 05 09
Fax 010 - 435 79 12

A KOSTER
Begravenisonderneming

- 24-uur per dag eigen rouw-vervoer.
- Levering en onderhoud van grafmonumenten.
- Ongeacht van welke vereniging of fonds.
- Geen crematie.

Begravenisonderneming A. Koster

Prinselaan 30, 3925 BM Scherpenzeel
Uitvaartcentrum gem. Aula De Maanikhof, Veendael
Voor begravenissen in Scherpenzeel, Barmveld, Veendael, Kootwijkerbroek, De Velt-Wiekeren, Lunteren, Renswoude en Woerden.

Tel. 033 277 0555

Van Horssen bv

DORPSSTRAAT 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 Fax 0341 36 20 77

Statenbijbels - Huisbijbels - Kinderbijbels
Kerkbijbels (alles Statenvertaling)
Theologische werken - Dagboeken
Bijbel- en Catechismusverklaringen
Leesboeken voor jong en oud
Voordeelaanbiedingen
Tweedehands en Antiquarisch
Psalm- en Muziekboeken
Bladmuziek (noten en klavarskribo)
CD's en Musicassettes
Boeken- en CD-bonnen
Wens- en Gelegenheidskaarten

- ☐ Voor een waardige en stijlvolle verzorging van begravenissen, naar wens van de familie;
- ☐ Geen crematies;
- ☐ Opbaren met kistkoeling in het sterfhuis of in de voor u bekende aula's;
- ☐ Dag en nacht bereikbaar en overal te ontbieden; ook voor de verzorging van de overledene door een gediplomeerde verpleegster.

AL UW PERSOONLIJKE WENSEN WORDEN DOOR ONS IN ALLE RUST EN VERTROUWELIJK BEHARTIGD.

Begravenisonderneming de Jongh

Kerkstraat 15a, 4181 AA Waardenburg
Tel. 0418-652039
Recepier 5,
3371 BN Hardinxveld-Giessendam
Tel. 0184-611154

Stichting Bureau Kraam & Gezinshulp, omdat zorg meer is dan geholpen worden....

Wat bedoelen we met: de zorgverlener die voelt, wat u bedoelt?

Wij bieden u principieel verantwoorde Kraamzorg en Thuiszorg indien u niet verzekerd bent tegen ziektekosten, maar ook als u verantwoorde zorg op maat wenst. Kraamzorg en Thuiszorg waarbij u bepaalt hoe(lang) u geholpen wilt worden. Bij de BKG staat het gezin centraal en dat betekent meer dan standaard hulpverlening. Helpende handen zijn belangrijk, maar principieel verantwoorde zorg voor uzelf en uw gezin is de basis voor een goed herstel.

Onze verzorgenden zijn Rijksgediplomeerd en werken via bemiddeling van de Stichting BKG in gezinnen met een reformatorisch kerkelijke achtergrond door geheel Nederland.

Neem voor vrijblijvende informatie eens contact op om de mogelijkheden te bespreken, wij zeggen niet snel "neen", (echter wel als er in uw gezin tv aanwezig is).

U kunt ons bereiken door contact op te nemen met:

Onze centrale inlichtingen en inschrijftelefoon voor kraamzorg: 078-6815786.
Bij voorkeur tijdens werkdagen tussen 14.00 uur en 17.00 uur. Lukt u dit niet spreekt u dan onze telefoonbeantwoorder in en wij nemen contact met u op.
Voor thuiszorg kunt u contact opnemen met 0180-682219. (bij voorkeur tussen 13.00 uur - 15.00 uur en na 20.00 uur)

Wij zenden u graag een BKG informatiepakket toe.

BKG, de zorgverlener die voelt, wat u bedoelt

HET WOORD VOOR ISRAËL

Werk onder Joden in Israël en wereld-wijd:

- Bijbelverspreiding
- Lectuurvoorziening
- Toerusting aan plaatselijke Messiasbelijdende gemeenten
- Diaconale hulpverlening

Steun ons werk!

Maak uw gift over op giro 338952 of bank 461863723
Deputaatschap voor Israël van de Gereformeerde Gemeenten
Postbus 400, 3440 AK Woerden, tel. (0348) 489 929

Herdrukken en nieuwe Standaardwerken

HET GEESTELIJK LEVEN Th. à Brakel

Het Geestelijke Leven werd geschreven door de vader van de bekende predikant Wilhelmus à Brakel. Deze Theodorus à Brakel had geen academisch-theologische opleiding genoten en werd op grond van zijn geestelijke gaven in 1638 toegelaten tot de dienst des Woords. Hij was o.a. predikant in Den Burg op Texel, en diende van 1653 tot zijn overlijden de gemeente van Makkum in Friesland.

Met het schrijven van Het Geestelijke Leven was Brakel niet uit op eigen eer of roem, maar hij bedoelde alleen de Ere Gods en de stichting van Gods kinderen. Hij geeft eenvoudig onderwijs over "De stand van een gelovig mens hier op aarde", en voegt daarbij "enige Christelijke Meditaties, Gebeden en Dankzeggingen". Hij schreef voor degenen die niet zien op "sierlijke woorden", maar op "hetgeen hun ziel kan troosten."

Reeds tijdens zijn leven werd dit werk vele malen herdrukt. Thans verschijnt het gelijktijdig met het eveneens door hem geschreven boek De Trappen van het Geestelijke Leven. Geb. 340 blz. **49,50**

Gratis

DE TRAPPEN VAN HET GEESTELIJK LEVEN Th. à Brakel

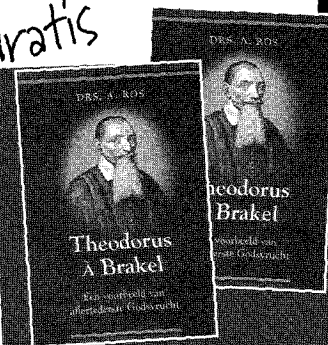

In De Trappen van het Geestelijke Leven richt à Brakel zich tot hen die "van harte begeren aan te wassen en toe te nemen in de zalige gemeenschap van Christus", zoals het Woord van God ons dat leert.

De uitgave van dit werk werd na de dood van vader Theodorus verzorgd door zijn zoon Wilhelmus à Brakel; de bekende oudvader die ons de nog altijd herdrukte en veelgelezen Redelijke Godsdienst naliet.

Thans verschijnt De Trappen van het Geestelijke Leven gelijktijdig met Het Geestelijke Leven, dat eveneens door Theodorus à Brakel werd geschreven.

Er was sprake van een hartelijke - geestelijke - band tussen vader en zoon à Brakel. Dit blijkt onder andere uit het aan dit boek toegevoegde hoofdstuk "De laatste uren van de schrijver", waarin Wilhelmus à Brakel het zalig sterven van zijn vader beschrijft. Geb. 320 blz. **49,50**

Een voorbeeld van allertederste Godsvrucht

Bij aankoop van 'Het Geestelijke Leven' en 'De Trappen van het Geestelijke Leven' ontvangt u tot 31 december 2000 dit boekje over het leven van Ds. Th. à Brakel geheel gratis. t.w.v. f 17.90

DE TIEN GEBODEN Thomas Watson

Dit is het tweede deel van Watsons uitleg over de voornaamste hoofdstukken van de leer der waarheid. Het is een vertaling van The Ten Commandments.

Vóór Watson elk gebod afzonderlijk behandelt, gaat hij uitvoerig in op de gehoorzaamheid aan en de liefde tot Gods openbaarde wil en verder op de inleiding van de Wet des Heeren.

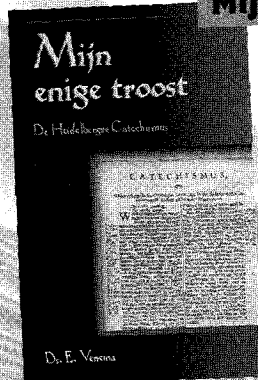
De uitleg van elk gebod is helder en ordelijk, waarna verschillende "uses" (toepassingen) volgen die zeer praktisch zijn. Dit deel heeft daarom ook betekenis voor de christelijke ethiek. De puntige uitspraken en vele citaten van klassieke schrijvers en kerkvaders zijn kenmerkend voor Watson. Na de behandeling van de Tien Geboden volgen nog korte uiteenzettingen over Het Geloof, De Beking, De Vruchten van het Gelezen of Gepredikte Woord, De Sacramenten en Het Gebed. Evenals de andere verhandelingen over de geloofsleer is dit werk zeer geschikt ter voorbereiding op de prediking en de catechese.

Geb. 340 blz.

Ook nog leverbaar: Deel 1 De hoofdsom van de geloofsleer
Deel 3 Het gebed des Heeren

49,50

MIJN ENIGE TROOST Ds. E. Venema

Ds. E. Venema is sinds februari 1999 emeritus predikant. Ruim 40 jaar mocht hij -zondag aan zondag- het Woord bedienen uit wat hij noemt "één van de meest gezegende gidsen; de Heidelbergse Catechismus". Dat boek is hem, na Gods Woord, zeer dierbaar en velen zullen zich zijn liefdevolle, waarschuwendende Catechismuspreken herinneren. In dit boek vindt u een volledige verklaring van de Heidelbergse Catechismus. Op eenvoudige, praktische wijze houdt Ds. Venema ons voor dat er verwachting is voor hen die door genade kennis mogen krijgen van die drie belangrijke stukken, die gekend moeten worden op weg en reis naar de eeuwigheid. Aan het eind van zijn ambtelijke loopbaan mag deze oude dienstknecht terugblikken, en doorgeven dat er genade is te verkrijgen voor de grootste der zondaren.

Geb. 650 blz.

Voordeelprijs: **85,-**

Na 31-12-2000 f 95,-

Uitgeverij Boekhandel

GK

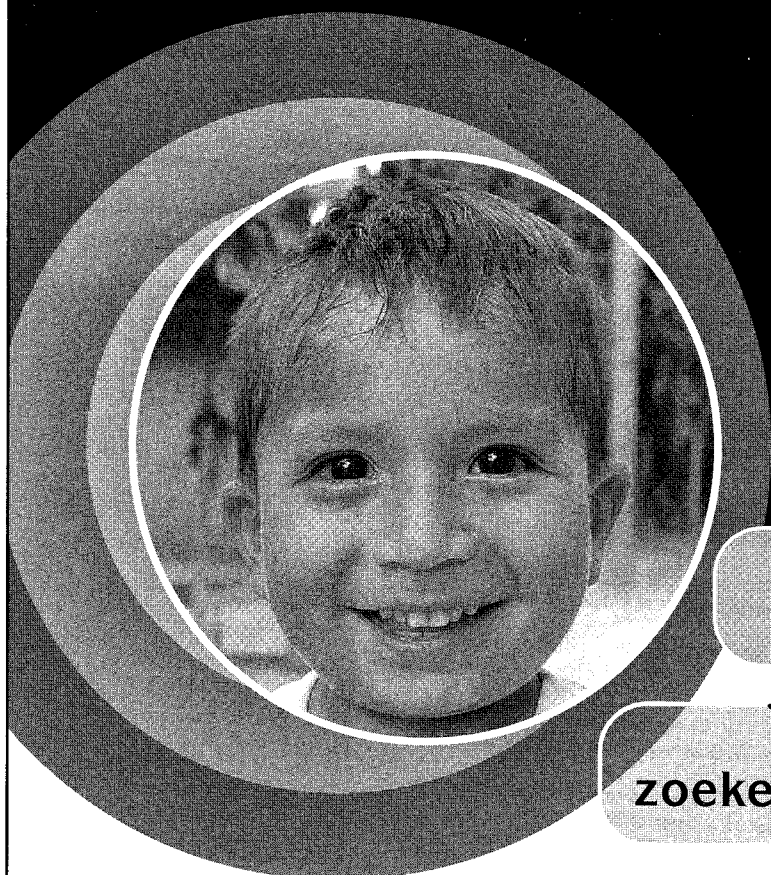
Gebr. Koster

Nairacstraat 17, 3771 AW Barneveld

Tel. (0342) 41 69 86

verkrijgbaar bij de boekhandel

U bent van harte welkom in onze vernieuwde zaak!

Kinderen in Peru

zoeken ^{nog} 250 sponsors!

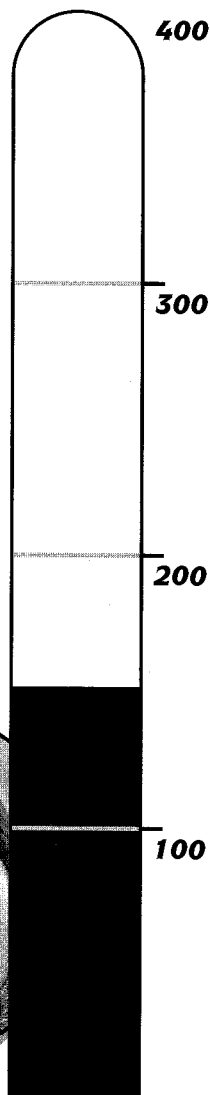
150 mensen hebben zich de afgelopen weken opgegeven als sponsor van de kinderen in Peru.

Via plaatselijke kerken in Peru wordt hulp gegeven in de vorm van onderwijs, voedsel en gezondheidszorg. De kinderen komen ook in aanraking met het Woord van God. Echte hulp heeft oog voor het tijdelijk én eeuwig welzijn van de kinderen.

Voor f 30,- per maand geeft u kinderen in Peru kans op een betere toekomst.

Voor de voortgang van deze projecten zijn nog 250 sponsors nodig.

Gebruik de antwoordbon in de Noodklok of bel nu: 0348 489910!

DOE

WEL

**DEPUTAATSCHAP TOT HULPVERLENING
IN BIJZONDERE NODEN DER
GEREFORMEERDE GEMEENTEN**

Postbus 615 • 3440 AP Woerden • Telefoon: (0348) 489910
Fax: (0348) 483721 • E-mail: hbn_relief@cbgg.nl • Giro 307447